

**REKOMENDACIJOS LYGYBĖS IR
TEISINGUMO PRINCIP AIS PAGRĪSTOS
EUROPOS KŪRIMUI, KOVOJANT SU
COVID-19**

Europos lygybės institucijų tinklas „Equinet“:

Pripažindamas, kad visuomenės sveikatos krizė, sukelta COVID-19, ir vyriausybės pasirinktos priemonės jai suvaldyti nėra nešališkos – vienus gyventojus jos paliečia labiau, nei kitus; ypač neigiamai ši krizė paveikė tas visuomenės grupes, kurios yra mažiau palankioje socialinėje-ekonominėje padėtyje ar susiduria su didesne diskriminacijos rizika;

Pripažindamas, jog artimiausiais mėnesiais ir metais Europa gali patirti didelį ekonomikos nuosmukį ir socialinę krizę; neturint efektyvios lygybės skatinimo strategijos bei reikalingų išteklių, nesiimant koordinuotų veiksmų europiniu, tarptautiniu, nacionaliniu ir vietiniu lygmenimis, ši krizė beveik neabejotinai prisidės prie didėjančios nelygybės ir diskriminacijos;

Atkreipdamas dėmesį, kad 2008 metų ekonomikos krizė sukėlė neigiamas išaugusios nelygybės, nepritekliaus, populizmo, diskriminacijos ir neapykantos kurstymo pasekmes; dėl šios priežasties yra svarbu efektyviau reaguoti į panašias krizes ir, joms pasibaigus, kurti Europą, pagrįstą teisingumo ir lygybės principais;

Sveikindamas Europos Sąjungos įsipareigojimą užtikrinti, kad lygybė būtų vienas iš visuomenės atsigavimo po krizės pagrindų;

Pripažindamas, kad, kurdami visuomenę, paremtą lygybe ir solidarumu, padėsime ateities kartoms geriau suvaldyti būsimas krizes;

Primindamas, kad lygių galimybių ir nediskriminavimo principai yra visuotinės žmogaus teisių sistemos pagrindas ir vienas iš kertinių Europos Sąjungos bei jos šalių narių konstitucinių vertybių; su pandemija susijusi krizė yra reikšmingas įsipareigojimo šioms vertybėms išbandymas;

Turėdamas omenyje, kad teisė į lygybę ir nediskriminavimą yra vienintelė teisė, išdėstyta visose devyniose Jungtinių Tautų Organizacijos iniciuotose žmogaus teises įtvirtinančiose sutartyse; ši teisė taip pat yra įtvirtinta ir privalomuose Europos Tarybos, Europos Sąjungos ir šalių narių teisės aktuose;

Primindamas, kad nacionalinės lygybės institucijos yra nepriklausomos valstybinės institucijos, skatinančios lygybę, kovą su diskriminacija ir priekabiavimu bei, tam tikrais atvejais, neapykantos kurstymu visoje Europoje;

„Equinet“ teikia šias rekomendacijas:

Reagavimas į krizę, atsižvelgiant į lygybės principus

1 Lygių galimybių ir nediskriminavimo principai sudaro bendrus minimalius standartus, kurių turi būti laikomasi bet kokiomis aplinkybėmis, taip pat ir krizės metu. Nukrypimas nuo šių standartų gali būti priimtinas tik esant neišvengiamai būtinybei, neperžengiant trukmės ir masto apribojimų bei nepažeidžiant kitų pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių.

2 Visos valstybės institucijos bei politikai, rūpindamiesi visuomenės gerove ir lygiomis visų visuomenės grupių galimybėmis, turėtų užtikrinti, kad jokia krizė netaptų pretekstu apriboti žmogaus teises į lygybę bei

nediskriminavimą. Į krizes reikėtų reaguoti greitai, užtikrinant apsaugą labiausiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms bei vienodas galimybes visiems naudotis būtiniausiomis viešosiomis paslaugomis.

3 Krizės metu valstybės institucijos ir žiniasklaida turėtų vengti bet kokios diskriminacijos, neapykantos kurstymo ar veiksmų, kurie galėtų paskatinti diskriminaciją prieš tam tikras visuomenės grupes. Taip pat reikėtų vengti ir netiesioginės diskriminacijos bei veiksmų, iš pirmo žvilgsnio atrodančių neutraliai, tačiau galinčių turėti neigiamos įtakos tam tikroms visuomenės grupėms.

Krizės įveikimas, kuriant teisingą ir lygias galimybes užtikrinančią Europą

4 Užtuot atkūrę prieš krizę egzistavusią padėtį, Europos Sąjunga ir šalys narės turėtų stengtis išspręsti įsisenėjusias struktūrinės nelygybės problemas bei kurti visuomenę, paremtą solidarumu. Tai padaryti galima skatinant lygybę, kaip pagrindą, kurioo paremtas socialinių ir ekonominių krizių suvaldymas, ypač daug dėmesio šioms problemoms skiriant švietimo ir ugdymo procesuose.

5 Visos Europos Sąjungos ir jos šalių narių planuojamos priemonės ir strategijos krizei suvaldyti turėtų būti principingai ir išsamiai įvertintos lygybės aspektu, atsižvelgiant ir į jų poveikį visoms visuomenės grupėms be išimties. Visos tokio pobūdžio priemonės ir (ar) strategijos turėtų vienokiu ar kitokiu būdu prisidėti prie nelygybės mažinimo. Atsižvelgdamos į asmens duomenų apsaugos reikalavimus, valstybės narės taip pat turėtų dėti daugiau pastangų, rinkdamos duomenis ir lygybės statistiką. Tai užtikrins geresnį pasirinktų veiksmų ir priemonių pritaikymą prie labiausiai pažeidžiamų visuomenės grupių poreikių bei nešališką ir veiksmingą jų efektyvumo vertinimą.

6 Europos Sąjungai ir šalims narėms rekomenduojama įgyvendinti bei finansuoti tikslines priemones, pavyzdžiui, vadinamuosius pozityviuosius veiksmus, skirtas pagerinti atskirtų marginalizuotų grupių padėtį ir sumažinti nelygybę. Taikant vadinamąjį sąveikinį požiūrį (angl. „intersectionality“), ypatingas dėmesys ir ištekliai turėtų būti skiriami labiausiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms (pavyzdžiui, romų tautybės moterims, islamą išpažįstančioms moterims, vyresnio amžiaus žmonėms, turintiems negalią, ir pan.).

7 Visos šalys narės turėtų sustiprinti ir investuoti į savo socialinę infrastruktūrą. Ji apima socialinės apsaugos sistemą, kaip priemonę struktūrinei nelygybei mažinti, priežiūros/globos infrastruktūrą, pagrįstą savarankišku gyvenimu, skurdo ir nepritekliaus mažinimo bei prevencijos priemones.

8 Europos Sąjunga ir šalys narės turėtų sustiprinti lygių galimybių sritį reglamentuojančius įstatymus, kad įtvirtintų lygybę kaip pagrindinę vertybę bei pademonstruotų siekį įveikti egzistuojančią nelygybę. Šie įstatymų pakeitimai galėtų apimti papildomų nediskriminavimo pagrindų įtvirtinimą ir nediskriminavimo principų taikymą papildomose gyvenimo srityse. Dabartinė su pandemija susijusi krizė akivaizdžiai pabrėžia būtinybę sukurti apsaugos priemones nuo diskriminacijos dėl sveikatos būklės ar dėl socialinių bei ekonominių priežasčių bei galimos diskriminacijos, pasitelkiant dirbtinį intelektą.

9 Europos Sąjungai ir šalims narėms rekomenduojama įpareigoti darbdavius, paslaugų tiekėjus, švietimo ir sveikatos priežiūros įstaigų, socialinių tarnybų ir viešojo sektoriaus darbuotojus efektyviau integruoti įstatymais numatytus lygybės ir nediskriminavimo principus savo profesinėje veikloje.

10 Europos Sąjunga ir šalys narės turėtų užtikrinti veiksmingą lygių galimybių sritį reglamentuojančių įstatymų įgyvendinimą. Tai leis lengviau pasiekti teisingumą nuo diskriminacijos nukentėjusiems asmenims bei įvertinti diskriminacijos atvejais taikytų sankcijų efektyvumą.

11 Visos šalys narės turėtų stiprinti nacionalines lygybės institucijas, leisti joms efektyviai stebėti ir įgyvendinti lygių galimybių sritį reglamentuojančius įstatymus, vykdyti lygių galimybių sklaidą visuomenėje ir viešosios politikos procesuose, bendradarbiauti su išrinktais valdžios atstovais, rinkti bei analizuoti su lygybe susijusius duomenis bei vykdyti kitą su nelygybės mažinimu susijusią veiklą. Labai svarbu išplėsti lygybės institucijų veiklą, į jų veiklos sritį įtraukiant visas galimas diskriminacijos formas, užtikrinti šių institucijų nepriklausomumą, prieinamumą visuomenei ir pakankamą išteklių lygį. [Europos Komisijos rekomendacija dėl lygybės institucijų standartų](#) ir [ECRI bendrosios politikos rekomendacija Nr. 2 dėl lygybės institucijų veiklos](#), kovojant su rasizmu ir netolerancija nacionaliniu lygiu turėtų būti laikomos minimaliais standartais ir įgyvendinamos visose šalyse narėse visa apimtimi.

„Equinet“ yra Europos lygybės institucijų tinklas, kurį sudaro 49 lygybės institucijos iš skirtingų Europos šalių, įskaitant visas ES valstybes nares. Nacionalinės lygybės institucijos yra valstybės institucijos, teigiančios pagalbą nuo diskriminacijos nukentėjusiems asmenims, stebinčios ir vertinančios su diskriminacija susijusią situaciją ir prisidedančios prie sąmoningumo apie žmogaus teises ir pagarbą įvairovei didinimo. Lygybės institucijos savo veiklą vykdo visais Europos Sąjungos teisėje įtvirtintais lyties, rasės ir etninės priklausomybės, amžiaus, seksualinės orientacijos, religijos arba įsitikinimų ir negalios pagrindais.

SUSISIEKITE SU MUMIS:

www.equineteurope.org

info@equineteurope.org

facebook.com/EquinetEurope

[@equineteurope](https://twitter.com/equineteurope)

